

РЕШЕНИЕ

КАРАР

Буа шәһәре

22 ноябрь 2021 ел

№3-21

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында

2007 елның 8 ноябрәндәге 259-ФЗ номерлы «Автомобиль транспорты һәм шәһәр жир өсте электр транспорты уставы» Федераль законның 3.1 статьясы, 2007 елның 8 ноябрәндәге 257-ФЗ номерлы «Автомобиль юллары һәм Россия Федерациясендә юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» Федераль законның 13.1 статьясы, 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль закон, «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар Буа муниципаль районының торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турындагы нигезләмәнең 5 бүлегендәге нигезләмәләрдән тыш, 2022 елның 1 гыйнварыннан соң, рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

3. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турындагы нигезләмәнең 5 бүлегендәге нигезләмәләр 2022 елның 1 мартыннан үз көченә керә.

4. Әлеге карарны Буа муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Буа муниципаль районы Башлыгы,
Совет рәисе

Р.Р. Камартдинов

Буа муниципаль районы Советының
2021 елның 22 ноябрәндәгә
3-21 номерлы карарына
кушымта

**Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының торак пунктлары
чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында
һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турындагы нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Буа муниципаль районының торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – автомобиль транспортында муниципаль контроль).

1.2. Транспортында муниципаль контроль предметлар булып юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданныр (алга таба-контрольдә тотучы затлар) мәжбүри таләпләрне үтәү тора:

1) Буа муниципаль районының жирле әһәмияттәгә автомобиль юлларына карата билгеләнгән автомобиль юллары һәм юл эшчәнлегә өлкәсендә (алга таба – жирле әһәмияттәгә автомобиль юллары яисә жирле әһәмияттәгә гомуми файдаланудагы автомобиль юллары):

а) гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүлеп бирелгән полосаларында һәм (яки) юл бие полосаларында урнашкан юл сервисы объектларын эксплуатацияләүгә кертү турында;

б) автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү өлешендә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм аларда ясалма юл корылмаларын (юл-төзелеш материалларына һәм эшләнмәләренә таләпләрне дә кертәп) капитал ремонтлау, ремонтлау һәм карап тоту эшләрен гамәлгә ашыруга;

2) федераль дәүләт контроле (күзәтчеләгә) предметына, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында даими пассажирлар йөртүне оештыру өлкәсендә даими пассажирлар йөртүне оештыру өлкәсендә федераль дәүләт контроле (күзәтчеләгә) предметына карамый торган муниципаль маршрутлар буенча пассажирлар йөртүгә карата билгеләнгән таләпләр үтәлми.

1.3. Автомобиль транспортында муниципаль контроль Буа муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) тарафыннан башкарыла.

1.4. Башкарма комитетның автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлары булып Буа муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш, транспорт, торак-коммуналь һәм юл хужалыгы бүлегенә баш белгече тора (алга таба – автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар). Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи вазыйфаларына, аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә, автомобиль транспортында муниципаль контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамэлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамэлгә ашырганда хокукларга, бурычларга ия һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә җаваплылык тоталар.

1.5. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамэлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәру белән бәйлә мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, 2007 елның 8 ноябрәндәге 259-ФЗ номерлы «Автомобиль транспорты һәм шәһәр жир өсте электр транспорты уставы» Федераль закон, 2007 елның 8 ноябрәндәге 257-ФЗ номерлы «Автомобиль юллары һәм Россия Федерациясендә юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» Федераль законы һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Автомобиль транспортында муниципаль контроль объектлары булып тора:

а) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1 өлешенәң 1 пункты кысаларында:

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүлөп бирелгән полосаларынан һәм (яки) юл буе полосаларынан файдалану эшчәнлегенә;

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм ясалма юл корылмаларын капитал ремонтлау, ремонтлау һәм карап тоту буенча эшләрне башкару эшчәнлегенә;

- автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында даими пассажирлар йөртүне оештыру өлкәсендә федераль дәүләт контроле (күзәтчелеге) предметына карамаган муниципаль маршрутлар буенча пассажирлар йөртү эшчәнлегенә;

б) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1 өлешенәң 2 пункты кысаларында:

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы түләүле автомобиль юлларынан, мондый автомобиль юлларының түләүле участокларынан (жирле эһәмияттәге түләүле автомобиль юллары, мондый автомобиль юлларының түләүле участокларынан) йөргән өчен түләү кертү;

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларында урнашкан парковкаларны (парковка урыннарын) түләүле нигездә файдаланган өчен түләү кертү (мондый парковкаларны (парковка урыннарын) булдырган очракта);

- жирле эһәмияттәге автомобиль юллары буйлап хәрәкәт иткәндә авыр авыр транспорт чаралары китерә торган зыянны каплау исәбенә түләү кертү;

- юл сервисы объектларын жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына тоташтырган өчен түләү кертү;

- Таможня берлегенә «Автомобиль юллары иминлеге» техник регламентына 1 нче кушымтада күрсәтелгән юл-төзелеш материаллары (ТС 014/2011);

- Таможня берлегенә «Автомобиль юллары иминлеге» техник регламентына 2 нче кушымтада күрсәтелгән юл-төзелеш эшләнмәләре (ТС 014/2011);

в) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1 өлешенә 3 пункты кысаларында:

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүлеп бирелгән полосаларында һәм (яки) юл буе полосаларында урнашкан юл сервисы объектлары;

- юл буе полосалары һәм жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына бүлеп бирелгән полосалар;

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлы һәм анда ясалма юл корылмалары;

- жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына, шул исәптән юл сервисы объектлары янәшәсенә килү.

1.7. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында Башкарма комитет автомобиль транспортында муниципаль контроль объектларын исәпкә алу, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алу юлы белән, Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алына торган мәгълүмат нигезендә контроль органына тапшырыла торган мәгълүмат, шулай ук һәркем өчен мөмкин булган мәгълүмат нигезендә контроль объектлары турында белешмәләр жыю, эшкәртү һәм исәпкә алу юлы белән тәмин итә.

1.8. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда рисклар белән идарә итү һәм бәяләү системасы кулланылмый ¹.

2. Закон белән сакланган кыйммәтләргә зыян (зыян) куркынычын булдырмау

2.1. Башкарма комитет автомобиль транспортында, шул исәптән профилактик чаралар үткәру юлы белән дә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Профилактик чаралар Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотылучы затларның мәжбүри таләпләрне намус белән үтәвен стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүгә китерә торган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контрольдә тотучы затларга житкерү, аларны үтәү алымнарына житкерү максатларында гамәлгә ашырыла.

2.3. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткәру контроль чаралар үткәругә карата өстенлекле булып тора.

¹ Нигезләмәдә бәяләү һәм рисклар белән идарә итү системасын куллану каралырга мөмкин. Бу очракта хәл хәвеф-хәтәр категорияләре исемлеген раслау мәсьәләләрен, риск критерийларын, контроль объектларын риск категорияләренә кергү тәртибен, риск индикаторларын раслау тәртибен жайга салырга тиеш. Бу очракта контроль төрләре турында башка төр нигезләмәләренә куркынычлылык белән идарә итү системасын жайга салу үз эченә алган нигезләмәләренән файдаланырга киңәш ителә.

2.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар үткәреләргә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә автомобиль транспортында муниципаль контроль объектлары закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыра яки автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чаралар үткәрү турында карар кабул итү өчен, бу хакта кичекмәстән Буа муниципаль районы башлыгына (башлык урынбасарына) хәбәр итә.

2.5. Автомобиль транспортында Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда түбәндәге профилактик чаралар үткәреләргә мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтү игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит².

2.6. Мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча Башкарма³ комитетның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында (алга таба – Башкарма комитетның рәсми сайты) контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә (махсус бүлеккә керү Башкарма комитетның рәсми сайтының төп (төп) битеннән), массакуләм мәгълүмат чараларында, дәүләт мәгълүмат системаларында контрольдә тотылуы затларның шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә башкарыла.

Башкарма комитет Башкарма комитетның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясындагы 3 өлешендә каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм аларга ярдәм итәргә бурычлы.

² Профилактик чараларның санап үтелгән төрләреннән бары тик мәгълүмат бирү һәм консультация алу гына мәжбүри. Калган профилактик чаралар кулланылмаска мөмкин («Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 45 статьясындагы 2 өлеше).

³ 09.02.2009 елдагы 8-ФЗ номерлы «дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәмин итү хакында» Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлеше нигезендә, әгәр жирлекнең жирле үзидарә органы үз эшчәнлегенә турында мәгълүматны «Интернет» челтәрендә урнаштыру мөмкинлегенә булмаса, әлегә мәгълүмат тиешле муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла ала. Жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы мәгълүматны урнаштыруда шундый ук алым «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруының гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясындагы 5 һәм 14 өлешләрендә дә каралган.

"Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында «31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре нигезендә (мәсәлән, 46 статьяның 2, 3 өлешләре, 50 статьяның 9 өлеше һ.б.) контроль-күзәтчелек эшчәнлегенә турында мәгълүмат нәкъ менә контроль (күзәтчелек) органы сайтында, тиешле мәгълүматны хакимиятнең башка органнары сайтларында урнаштыруның аерым очракларда мөмкинлегенә турында килешүләрсез генә башкарыла.

Башкарма комитет шулай ук Буа муниципаль районы халкына гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында хәбәр итәргә хокуклы.

2.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Башкарма комитет тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтижеләре турында мәгълүматларны жыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләре буенча ел саен Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләрен үз эченә алган һәм Башкарма комитет житәкчесе кул куйган эмер белән расланган доклад эзерләнә. Әлеге доклад, хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр, Башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

2.8. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрү тәкъдире Башкарма комитетта эзерләнган мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китергән яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы тудырган очракта контрольлек итүче затка игълан ителә. Кисәтүләр Буа муниципаль районы башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән белешмәләр алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәтү язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотучы зат адресына жиберелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәү номеры бирелгән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куелмау турында кисәтү игълан ителгән очракта, контрольлек итүче зат күрсәтелгән кисәтүгә карата каршылык бирергә хокуклы. Кисәтүгә карата каршылык Башкарма комитет тарафыннан алынганнан соң 30 көн эчендә карала. Каршылыкларны карау нәтижәсендә контрольдә тотучы затка язмача яки электрон документ формасында жавап жиберелә. Каршылык белән килешмәгән очракта жавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

2.9. Контрольдә тотылуы затларга консультация автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемент аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик чаралар, контроль чаралар үткәргәндә гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итү Буа муниципаль районы башлығы (башлык урынбасары) һәм автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатъләр турында мәгълүмат Башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада түбәндәге мәсьәләләр буенча башкарыла:

1) автомобиль транспортында муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;

3) автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;

4) мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү Башкарма комитет тарафыннан контроль чаралар кысаларында башкарыла.

Контрольдә тотучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.10. Язмача консультация автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан түбәндәге очракларда гамәлгә ашырыла:

1) контрольлек итүче зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язмача җавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;

2) вакытында консультацияләр бирү телдән бирергә җавап бирелгән сорауларга җавап бирү мөмкин түгел;

3) куелган сорауларга җавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат консультация биргәндә, Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация барышында автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның, контроль чарада катнашучыларның конкрет контроль чарасына, карарларына һәм (яки) гамәлләренә бәя биргән мәгълүмат, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтижәләре бирелә алмый.

Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затка консультация бирү барышында билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольлек итүче затны бәяләү максатларында, Башкарма комитет тарафыннан кулланыла алмый.

Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контрольлек итүче затларның һәм аларның вәкилләренен биш һәм аннан күбрәк мөрәжәгәтләрә кергән очракта, консультация бирү Башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштыру, Буа муниципаль районы Башлыгы (башлыгы урынбасары) яисә автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма бирү юлы белән башкарыла.

2.11. Профилактик визит контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элементдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче зат үз эшчәнлегенә карата яисә аңа караган контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында хәбәр итә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Профилактика визиты барышында контрольлек итүче зат тарафыннан алынган аңлатмалар тәкъдим итү характерына ия.

3. Контроль чаралар һәм контроль гамәлләр башкару

3.1. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда башкарма комитет тарафыннан әлеге чаралар кысаларында түбәндәге контроль чараларның һәм контроль гамәлләрнең түбәндәге төрләре үткәрелергә мөмкин:

3.1.1. Инспекция визиты

Инспекция визиты астында әлеге Федераль закон максатларында конкрет контрольлек итүче зат һәм (яки) житештерү объектының хужасы (кулланучы) белән үзара хезмәттәшлек юлы белән үткәрелә торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлашыла.

Инспекция визиты контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкилләкләре, аерымланган структур бүлекчәләр) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты барышында Контроль (күзәтчелек) түбәндәге гамәлләр кылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) язмача аңлатмалар алу;
- 4) инструменталь тикшерү;

5) мәжбүри таләпләр нигезендә контрольлек итүче затның (аның филиалларының, Вәкилләкләренен, аерымланган структур бүлекчәләрнең) яисә контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урынында булырга тиеш булган документларны таләп итү.

Инспекция визитын үткәрү вакыты бер урында яки бер житештерү объектында (территориядә) бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

3.1.2. Рейд тикшерүе

Рейд тикшерүе астында әлеге Федераль закон максатларында берничә контрольлек итүче зат урнашкан территориядәге берничә зат булган житештерү

объектларын файдалану (эксплуатациялэу) буенча мәжбүри таләпләрне үтәүне бәялэу максатларында үткәрелә торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлана.

Рейд тикшерүе житештерү объектына ия булу, аннан файдалану яки идарә итүче контрольдә тотылучы затларның теләсә кайсы санына карата үткәрелә.

Рейдларны карау уртақ (ведомствоара) контроль (күзәтчелек) чарасы формасында үткәрелергә мөмкин.

Рейд барышында Контроль (күзәтчелек) түбәндәге гамәлләр кылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) тикшерү (досмотр);
- 3) сораштыру;
- 4) язма аңлатмалар алу;
- 5) документлар соратып алу;
- 6) проба (үрнәкләр) сайлап алу;
- 7) инструменталь тикшерү;
- 8) сынау;
- 9) экспертиза;
- 10) эксперимент.

Рейдларны карау вакыты ун эш көненнән дә артмаска тиеш. Рейд тикшерүе вакытында бер контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек итү срогы бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

3.1.3. Документар тикшерү

Документар тикшерү астында әлегә Федераль закон максатларында контроль (күзәтчелек) органының урнашу урыны буенча үткәрелә торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлана, аның предметы контрольлек итүче затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган документларындагы белешмәләр, шулай ук аларның эшчәнлеген тормышка ашырганда кулланыла торган һәм контроль (күзәтчелек) органының мәжбүри таләпләрен һәм карарларын үтәүгә бәйлә документлар.

Документар тикшерү барышында Контроль (күзәтчелек) түбәндәге гамәлләр кылылырга мөмкин:

- 1) язмача аңлатмалар алу;
- 2) документлар таләп итү;
- 3) экспертиза.

Документар тикшерү үткәрү вакыты ун эш көненнән дә артмаска тиеш.

3.1.4. Күчмә тикшерү

Әлегә Федераль закон максатларында күчмә тикшерү астында житештерү объектларына ия һәм (яки) алардан файдаланучы конкрет контрольлек итүче зат белән, мондый зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәялэу, шулай ук контроль (күзәтчелек) органы карарларының үтәлешен бәялэу максатларында үткәрелә торган комплекслы контроль (күзәтчелек) чарасы аңлашыла.

Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкилләләре, аерымланган структур бүлекчәләр) яки контроль объектының (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Күчмә тикшерү барышында түбәндәге Контроль (күзәтчелек) гамәлләр кылылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) тикшерү (досмотр);
- 3) сораштыру;
- 4) язма аңлатмалар алу;
- 5) документлар соратып алу;
- 6) проба (үрнәкләр) сайлап алу;
- 7) инструментальтикшерү;
- 8) сынау;
- 9) экспертиза;
- 10) эксперимент.

3.1.5. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү.

Әлеге Федераль закон максатларында мәжбүри таләпләрнең (иминлек мониторингы) үтәлешен күзәтү астында контроль (күзәтчелек) органында булган контроль объектлары турында, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кәргән мәгълүматларны жыю, анализлау, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, «Интернет» челтәреннән, башка һәркем өчен мөмкин булган башка мәгълүматларны, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, контрольдә тотучы затлар тарафыннан бирелә, шулай ук фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган хокук бозуларны теркәүнең автоматик режимында эшләүче техник чараларын кулланып алынган белешмәләр дә бар.

Әгәр мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлык мониторингы) үтәлешен күзәтү барышында зыян (зыян) китерү яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы янау фактлары ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозулар турында, мәжбүри таләпләрне бозулар турында яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чарасын уздыру турында карар;

2) кисәтү игълан итү турында карар;

3) әлеге Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешенң 1 пунктында каралган тәртиптә, мондый мөмкинлекне контроль рәвеше турында Федераль законда, контроль рәвеше турында Россия Федерациясе субъекты законында контрольдә тоту рәвеше күрсәтелгән очракта, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирү хакында карар;

4) әлеге Федераль законның 90 статьясындагы 3 өлеше нигезендә контроль рәвеше турында Россия Федерациясе субъекты законында, контроль рәвеше турында Россия Федерациясе субъекты законында мондый мөмкинлекне Федераль законда, контроль рәвеше турында Россия Федерациясе субъекты законында күрсәткән очракта, контроль рәвеше турында Россия Федерациясе субъекты законында беркетелгән карар.

3.1.6. Күчмә тикшерү.

Күчмә тикшерү астында әлеге Федераль закон максатларында контрольлек итүче затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткәрелә торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлана.

Күчмә тикшерү оешманың (аның филиалларының, Вәкиллекләренә, аерым структур бүлекчәләренә) урнашкан (эшчәнлек алып бару), гражданның эшчәнлек алып бару урыны, контроль объектының урнашу урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольлек итүче зат белән хезмәттәшлек итү рәхсәт ителми.

Чикләнмәгән затлар даирәсенә керү өчен ачык булган житештерү объектларында күчмә тикшерү барышында түбәндәгеләр мөмкин:

- 1) карау;
- 2) проба (үрнәкләр) сайлап алу;
- 3) инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып);
- 4) сынау;
- 5) экспертиза.

Күчмә тикшерү контрольлек итүче затка мәгълүмат бирмичә үткәрелә.

Бер объектны (бер-берсенә якин урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне уздыру вакыты, әгәр контроль рәвешендәге Федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән дә артмый.

3.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пунктындагы 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

Планнан тыш контроль чаралар бары тик прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин.

3.4. Контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән үткәрелә торган контроль чаралар үткәрү өчен нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта гражданнар һәм оешмалар, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакуләм мәгълүмат чараларыннан мөрәжәгатьләр (гаризалар) килгәндә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы турында яисә зыян китерү куркынычы турында белешмәләрнең булуы, шулай ук контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, үзара бәйләнешсез контроль чараларны да кертәп, мондый белешмәләрне алу, шул исәптән контрольдә тотылучы бүтән затларга карата үткәрелә торган контроль чараларны да кертәп;

2) Россия Федерациясе Президенты күрсәтмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контрольләнүче затларга карата контроль чаралар үткәрү турында күрсәтмәсе;

3) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренә үтәлешенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу очраklarын бетерү турындагы күрсәтмәнең үтәлү срогы чыккач, контрольлек итүче зат тарафыннан бирелгән күрсәтмә белән бирелгән документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яки бирелгән документлар һәм белешмәләр нигезендә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин түгел.

3.5. Контрольлек итүче зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитет житәкчесенең контроль чара үткәрү турындагы күрсәтмәсе нигезендә үткәрелә.

3.6. Башкарма комитет житәкчесенең зыян (зыян) китерү яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы турында белешмәләр нигезендә контроль чара үткәрү турында боерыгы кабул ителгән очракта, мондый күрсәтмә автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затның, контроль чара үткәрү турында дәлилленгән күрсәтмәсе нигезендә кабул ителә.

3.7. Контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар, Буа муниципаль районы башлыгы (башлык урынбасары) биреме, Башкарма комитетның эш планындагы биремнәр нигезендә, автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан үткәрелә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда.

3.8. Гражданның, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә, автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан үткәрелә.

3.9. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашырганда башкарма комитет элекке документлар һәм (яки) белешмәләр ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада булган бүтән органнардан документлар һәм (яки) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) белешмәләр исемлегенә, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратып алына һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүматлар исемлегенә белән билгеләнгән, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 06.03.2001 ел, № 338 карары белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру турында элекке документлар һәм (яки) белешмәләр алар карамагында булган, шулай ук ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнарыннан яисә күрсәтелгән органнарга караган оешмалардан алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән дә танышырга мөмкин.

3.10. Контрольлек итүче затлар булган индивидуаль эшкур, гражданин, килеп житкәндә, Башкарма комитетка контроль чарасын үткәргәндә булу мөмкинлегенә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны үткәрү индивидуаль эшкур, гражданның элекке мөрәжәгатенә сәбәп булган

хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчерелә (әмма 20 көннән дә артык түгел), бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү дә керә:

1) контрольдә тотылуы затның яисә аның вәкиленең булмавы автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга, контроль чара үткәргәндә мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүгә комачауламый, контрольлек итүче затка тиешле рәвештә контроль чара үткәру турында хәбәр ителгән очракта;

2) законда саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнең яисә фактта зыян китерүнең турыдан-туры янавы билгеләре булмау;

3) житди сәбәпләр нигездә контрольдә тотылуы затның (контрольдә тотучы затның авыруы, аның командировкасы һ.б.) булмавы.

3.11. Күчмә тикшерүне үткәру вакыты 10 эш көннән дә артмаска тиеш. Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерүне үткәру барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән артмый, күчмә тикшерүдән тыш, тикшерү программасында күрсәтелгән вакыйга (контроль рәвешендәге федераль закон тарафыннан контроль (күзәтчелек) чараларының тикшерүләр программасы нигезендә үткәрелүе билгеләнсә, аны үткәру өчен нигез булып тора.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәру вакыты оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.12. Барлык очракларда да автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар һәм контроль гамәлләр кылуга жәлеп ителгән затлар тарафыннан тикшерү чаралары уздыру өчен фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр үткәру һәм әлеге максатлар өчен кулланылган техник чаралар турындагы мәгълүмат тикшерү чарасы нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль эш нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

3.13. Контроль чара нәтижәләренә контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яки) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торгызу, вәкаләтле органга яисә вазыйфай затларга жаваплылыкка тарту мәсьәләсен карау өчен мәгълүмат жиберү һәм (яисә) Башкарма комитет тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чараларны куллану керә.

3.14. Контроль чарасы тәмамланганнан соң, контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоты торган контроль чара акты төзелә. Мондый чара үткәру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә. Ачыкланган бозуларны бетергән очракта, тикшерү чарасы тәмамланганнан соң актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозу

дәлиле булган документлар, башка материаллар актка кушылырга тиеш. Тикшерү чараларын үткәргәндә тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәру көнендә контроль чара үткәру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чарасы акты, аны рәсмиләштергәннән соң, контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестры аша, прокуратура органнарына жиберелә.

3.15. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрында урнаштырыла.

3.16. Контрольдә тотылучы затларга автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында мәгълүмат элекке гамәлләр һәм контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында карарлар турында белешмәләр урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла, шулай ук аларны дөүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дөүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итүче инфраструктура аша, шул исәптән «Дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дөүләт мәгълүмат системасы (алга таба – дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) аша һәм (яки) дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша контрольдә тотучы затларга житкерү күздә тотыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлегә алып бармаучы, контрольлек итүче зат булган граждан автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан кылына торган гамәлләр турында хәбәр итә, кабул ителә торган карарларда, аңа документларны кәгазьдә жиберү юлы белән, Башкарма комитет адресына документларны кәгазьдә алу кирәклегенә турында хәбәр жиберү яки Башкарма комитетта контрольдә тотылучы затның электрон почта адресы турында мәгълүмат булмау һәм аңа документларны дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жиберү мөмкинлегенә булганда (әгәр дә бу очракта), дөүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәтүләренң бердәм порталы аша электрон рәвештә жиберү мөмкинлегенә бар, әгәр зат Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасына ия булмаса (ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узун төгәлләмәсә). Күрсәтелгән граждан Башкарма комитетка документларны кәгазьдә жиберергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдә тотылучы затка автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан кылына торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет контрольдә тотучы затка документлар һәм белешмәләренә почта элемтәсеннән файдаланып, шул исәптән кәгазьдә яки контрольдә тотучы зат запросы буенча хәбәр итү мөмкинлегенә булмаган очракта гына, Башкарма комитет тарафыннан башкарыла ала.

3.17. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижеләр белән килешмәгән очракта, контрольлек итүче зат шикаятьне «Россия Федерациясендә дөүләт контроле

(күзэтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248 – ФЗ Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 4 бүлегендә каралган тәртиптә җибәрергә хокуклы.⁴

3.18. Контроль чара үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозу очраklары ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чараларның бердәм реестрына кертелә. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

3.19. Контроль чара үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә Башкарма комитет (автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат) тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, бурычлы:

1) контроль чарасы актын рәсмиләштергәннән соң, контрольлек итүче затка ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында, аларны бетерү вакытының һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чаралар үткәреү турында күрсәтмә бирү;

2) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүне (зыянны) булдырмау яисә аны китерүне туктату буенча, кешеләр тормышына, сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохит өчен куркыныч тудыра торган продукцияне (товарларны) мәжбүри рәвештә тартып алу турында, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, бүлмәләрне, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (файдалануны) тыю турында судка мөрәжәгать итүгә кадәр һәм контроль чара үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданнар, оешмаларның эшчәнлегенә, алар тарафыннан житештерелә торган биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, корылмаларны, бүлмәләрне, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләү (файдалану), эксплуатацияләү (файдалану), аларның тарафыннан башкарыла торган һәм сатыла торган товарлар, эшләр һәм (яки) аларны булдырмау ысуллары турында гражданнарга, оешмаларга теләсә нинди үтемле ысул белән мәгълүмат җиткерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;

3) тикшерү барышында җинаять яки административ хокук бозу билгеләрен ачыклаганда, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә яисә тиешле вәкаләтләр булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә кирәк;

4) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чараларны күрү, күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгән очракта, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать

⁴ Муниципаль контрольнең әлеге төрендә судка кадәр шикаять бирү системасы кулланылса (39 ст. 4 өлеше). Югыйсә әлеге норма төшереп калдырылырга тиеш.

иткәнчегә кадәр, әгәр мондый чара законда каралган булса, аның үтәлешен тәэмин итү буенча чаралар күрү;

5) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәжбүри таләпләренә үтәү буенча рекомендацияләр бирү, башка чаралар үткөрү турындагы мәсьәләне карау.

3.20. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда вазыйфай затлар федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданныр белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара үткөрү барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре турында мәгълүмат күрсәтелә. Контрольлек итәргә вәкаләтле вазыйфай затлар әлеге актының күчermәсен тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына юллылар.

4. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның Башкарма комитет карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерү

4.1. Администрация карарларына, автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) Буа муниципаль районының торак пунктлары чикләрендә суд тәртибендә шикаять биреләргә мөмкин.

4.2. Администрация карарларына, муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаятьләренә судка кадәр бирү тәртибе кулланылмый.

5. Муниципаль торак контроленең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан әһәмияте

5.1. Автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, автомобиль транспортында муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы тарафыннан раслана.

Жирлекнең торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә аңлатма язуы

Жирлекнең торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында нигезләмә (алга таба-нигезләмә) – Автомобиль транспортында муниципаль контроль турындагы нигезләмә (шуңа бәйле рәвештә) 2007 елның 8 ноябрәндәгә 259-ФЗ номерлы «Автомобиль транспорты һәм шәһәр жир өсте электр транспорты уставы» Федераль законның 3.1 статьясы, 2007 елның 8 ноябрәндәгә 257-ФЗ номерлы «Автомобиль юллары һәм Россия Федерациясендә юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» Федераль законның 13.1 статьясы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләгә) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – 248-ФЗ номерлы Федераль закон) нигезендә әзерләнде һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы карары белән расланьрга һәм 2022 елның 1 гыйнварынан соң гамәлгә кертелергә тиеш.

1. Игътибар итегез, нигезләмә үз көченә кертгән көннән алып, жирлектә элегрәк кабул ителгән автомобиль транспортында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актлар гамәлдә булуын туктаталар. Шуңа бәйле рәвештә, 2022 елның 1 гыйнварына кадәр, нигезләмә үз көчен югалткан дип тану турында жирле үзидарә органнары компетенциясен исәпкә алып, кирәкле муниципаль хокукый актлар кабул ителергә тиеш (контрольнең элгә төре турында нигезләмә, профилактика программасы, контрольне гамәлгә ашыруның административ регламенты).

2. Әгәр муниципаль контрольнең элгә төрен гамәлгә ашыру вәкаләте жирлекләргә муниципаль районның жирле үзидарә органнары белән жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренен бер өлешен элгә жирлекләр бюджетларынан муниципаль район бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә тапшыру турындагы килешү нигезендә тапшырылса, мондый очракта вәкаләтләрне тапшыру турындагы килешүнең эчтәлеген исәпкә алырга кирәк.

Кагыйдә буларак, югарыда аталган вәкаләтләрне тапшыру турында килешүләр төзегәндә, жирлекнең билгеле бер мәсьәләне хәл итү буенча вәкаләт бирелүе күрсәтелә һәм муниципаль районның жирле үзидарә органнарына элгә мәсьәләне норматив жайга салу буенча вәкаләт бирелүе күрсәтелми. Өстәвенә, еш кына вәкаләтләрне тапшыру турындагы килешүләр муниципаль район һәм жирлек башкарма комитетлары тарафыннан төзелә. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлеше мәгънәсе буенча вәкаләт тапшырыла (һәм шуңа бәйле рәвештә Килешү элгә вәкаләткә ия жирле үзидарә органы тарафыннан төзелә). Муниципаль контроль төре турындагы нигезләмә нәкъ менә муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы тарафыннан расланьрга тиеш. Шуңа күрә, әгәр муниципаль район һәм жирлекнең вәкиллеке органнары арасында

муниципаль контроль төре турындагы нигезлэмәне раслау турындагы нигезлэмәне раслау мәсьәләсе буенча килешү төзелмәгән булса, муниципаль контроль рәвеште турындагы нигезлэмәне раслаучы хокукый акт кабул итү жирлекнең вәкиллеке органы компетенциясендә кала.

3. 248-ФЗ номерлы Федераль законның 22 статьясындагы 7 өлеше нигезендә Нигезлэмә нигезендә муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда бәяләү һәм рисклар белән идарә итү системасы кулланылмый.

Шуңа бәйле рәвештә Нигезлэмәдә беркетелгән контроль чаралар (инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү, күчмә тикшерү, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү) планнан тыш чаралар формасында үткәрелә.

Планнан тыш контроль чаралар бары тик прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин.

Автомобиль транспортында планлы характердагы булмау федераль дәүләт хакимияте органнары тарафыннан контроль чараларын үткәргүгә планлы (риск-юнәлешле) якин килүне билгеләгәндә, муниципаль контрольнең тиешле төре турында нигезлэмә расланган вакытка гамәлдә булган хокук куллану практикасын исәпкә алып, муниципаль контроль объектларында хәвеф-хәтәрләр төркемнәрен билгеләү тәкъдим ителүенә бәйле. Булган мәгълүматларга караганда, күпчелек жирлекләрдә фактта автомобиль транспортында муниципаль контроль системалы рәвештә башкарылмаган. Шуңа бәйле рәвештә, планлы тикшерү чараларының периодиклыгын билгеләү максатларында, муниципаль контроль объектларының гражданлыгын үткәргә мөмкинлек бирә торган мәгълүмат юк.

Автомобиль транспортында муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган рейдларны карау һәм күчмә тикшерү кебек контроль чаралар барышында тикшерү кебек контроль гамәлгә ашырылырга мөмкин. Муниципаль контрольнең башка төрләре турында тиешле нигезләмәләрдә тикшерү беркетелмәгән.

4. Нигезлэмәдә түбәндәге профилактик чаралар үткәргү каралган:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтүләр игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

Профилактик чаралар сыйфатында намуслылыкны стимуллаштыру һәм үз-үзеңне тикшерү чаралары нигезлэмә белән билгеләнмәгән.

Шулай ук шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында муниципаль контроль органы гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә телдән хәбәр итә һәм консультация бирә ала.